

Neštepeno
Poprijeta Devica Marija

V. letni tečaj, 5 št.

1909. majus

Zmozsna
Gospa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSÉN LISZT.

Reditel:

Bassa Ivan plebános vu Bogojni.

NEVTEPENÓ POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSEN LISZT

REDITEL:

BASSA IVAN

PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vszaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Zdrava Marija.

Zsaloszt prime krsćenika, esi more potúváli po dezse-
lah i krajih, gé prebivlejo neverni krivoverci, Tam
ne csúje zajtra poldné i večsér miloga zvonjenja: stero
nasz opomina k molitvi angelszkoj; pa esi sze csúje, ne
moli nisce na glasz zvona; v njúvi hizsaj sze ne vidi

niedna podoba Marijina, ár ne csasztijo Mater bozso i tñdi njeni szvétkov ne szvetijo. O kak tolazslivo je pa vnasih krscsanszki krajih, v sterih nasz zajtra z szpánja bñdi zvon angelszkoga pozdravljenja, da moremo szvoje prvo mislenje povzdigniti k Mariji i jo prosziti pomocsi i blagoszlova pri vszem deli tekocsega dnéva: opoldné te pálik opomina zvon na szredi tvojega trñda i pota, da szí krscsenik, steri neszmis szvoje szrce navezati na poszvetne recsi, liki mores hrepeneti po nebeszki kñcsaj; i vecsér v mráki sze palik naznani: „Zdrava Marija!“ Té glász ti pravi: Nigdar sze ne daj zapelati v dela kmice; zahváli sze G. Bogi za vsze dobro, stero szí vzsivao po dnevi, ár ednok nasztopi nocs, ka bos sze mogeo preszeliti v drñgo zsvilenje; zato delaj, delaj dobro, dokecs je dén ár pride nocs vu sterój nade vecs mocsi dobro delati — nikomi.

Da je angelszko pozdravljenje Mariji naj lñbsa molitev, je oña száma ednok razodela szv. Matildi, zvesztój szlñzsabnici szvojój rekocs: „Hcsi moja! niedna sztívar mojega szrca me bole ne veszeli, kak pozdravljenje, stero mi je prineszeo angeo z nebész.“

Csi mi pravis: „Zrava Marija!“ sze szpominam csasztí. stero mi je zkázao Bog sztem, da me je tak pozdravo po szvojem angeli — Csi prisztavis: „Miloscse puna,“ sze szpominam obilne, od Boga mi podeljene miloscse, sterov me je vcsino zmozsno, da szem posztala Mati nje-govoga Bozsega Szina — Pri recsáj „Goszpod je szteboj“, sze szpominam náj vékse csñde da sze je vecsna Recs v mojem teli vcslovecsila i ka je tak Bozsi Szin posztao moj edini szin.

— Csi zatem pravis: „Blagoszlovljena szí ti med zsenami,“ szí miszlim vsze szlave, stero szo mi szkázala nebészá i zemla zato, ár szem bila pozdignjena na viszokoszt Materé Bozse. — Pri recsaj „Blagoszlovlen je szád tvojega tela Jezus“ sze ponávla v mojem szrci veszélje, stero obscñtim zato, da szem tak na tenko szklenjena z Bozsim Szinom i ka mám, kak nje-gova mati, vékso pravico, nje-ga poszeszti, kak jo majo vsze drñge sztvari vkñper — Pri recsaj stere zgovárjajo verniki pa cérkev, gda sze kmeni obracsajo i me pomocs proszijo, szem prisziljena, ka mám szmiljenje z nevolnimi gresniki, ka za nje pro-

szim : ár gresniki szo zrok moje szrecse : jesz bi naimre nigdár nebi posztála mati Odküpitelova, csi oni odküpljenja nebi bili potrebni. Tak je preszv. Devica govorila szv. Matildi.

K ednoj drügoj szvetnici, szv. Jederti je právila Marija : „Gda koli stera dŭsa na zemli pobožno moli zdravo marijo, razsziple sze novo veszélje nad angele i szvéce, ob ednim pa prijema tá dŭsa scse vékse kincse. Gda je bila ednok szv. Jederta jako betezsna, ka né mogla po navádi vszeh 150 zdravimarij v rozsnom venci odmoliti, njoj pride na miszeo, da bi koncsi mogla zgovárjati prve recsi : „Zdrava Marija!“ i tak 50 krat pozdravila preszv. Devico. Tá sze njoj prikázse i drzsi vroki venec z 150 lepi cvetlic, steroga njoj dene na glavo rekocs :

„Teve recsih szta mi rávno tak prijetnivi, kak da bi zmolila celo angelszko pozdravljenje, ár szí vesinila kelko szí mogla.“ Vszi szveci szo poszebnó lŭbili to lepo molitev. Szv. Alfonz je meo navado, preszv. Devico vszigdar pozdraviti z zdravovmarijov, gda je csŭo vŭro biti. Edna szama zdrava marija je vecs vredna, je pravo té szvetnik, kak celi szvejt. — Vucseni Suarez pise : „Vsze moje znanoszti i zazlŭszenja vam dám za edno zdravo marijo.“ — Od szv. Tomasa Akvinszkoga sze csté eta lepa zgodba : „Gda je bio te szvetnik scse malo dete, zapázi njegova pazitelica, da ma vrokaj mali falacsek papara, steroga trdo drzsi vu szvojoj pesznici : pazitelica njemi scsé odprejti prszte, pa dete ne pŭszti i sze zacsne milo jokati. Zatem ga nesze domo, i dete je né odprlo szvojih rok. Njegova mati, radovedna, ka drzsi dete tak szkrbno, njemi odpre pesznico po szili, csi ravno je dete jokalo i kricsalo i nájde na paperi zapiszano tevi recsih : Zdrava Marija!“ Tomas je ne henjao jokati dokecs je mati ne dala paper nezaj. Dete ga vcsaszí zeme, k vŭsztam nesze i pojej. Sztém sze je Tomas poszveto preszvetoj Devici zse kak málo dete, i Marija ga je csŭdovito branila do konca njegovoga zszivljenja.

Gda je zvelicsani Ignacij Martinez z Jezusove drŭszbe po vulicaj ocsiveszno glaszo bozso recs, né je steo nieden odrascseni glaszno moliti zdrave marije. Bog pa je steo pokazati kak prijetno njemi je csaszlenje szvoje Matere. Ár nieden nescse glaszno moliti, zakricsi malo 6 mesze-

cov sztaró dete, povzdigne glavo i moli glaszo i razumlivo angelszko pozdravljenje, vszi nazocsni szo sze sztrsznoli nad tem — G. Bog je po szvojih szvetnikih razlicsne csüde delao nad betezsnikami po toj molitvi. Zvelicsani Szalvator pride ednok v edno hizso, vu steró je nevarno betezsna deklica lezsala; on njoj dene szvoj rozsni venec okoli sinjeka, zmoli edno zdravo marijo i deklica je ozdravila. — K ravno tomi szveci pripelajo csloveka steri je ne znao gucsati od rojsztva: Szalvator zapové moliti zdravo marijo, betezsni szzi prizadeva pa vsze zobszton, ar jezik sze ne steo gibati. Zdaj sze pa dotekne szvetic jezika szvojimi prszti rekocs: „Vu imeni Boga Ocsó, Szina i szv. Dúha ti zapóvem da molis zdravo marijo.“

Vcsaszi zacsne, k je ne znao gucsati, moliti glaszo i razumlivo preszv. molitev. --- drúgokrát pripelajo knjemi 20 z zslakom vdárjeni, steri ga proszijo naj bi je ozdravo. Szvetnik njim zapove, da naj obszalújejo szvoje grehe i zsnjim molijo zdravo marijo. Gda szo to vcsinoli, je szvetnik blagoszlovi i te hip vrzsejo od szebe kanke, odidejo pa sze Mariji z szrca zahvalijo.

Szv. Nikaszij je bio rojen mutasz; njegova mati ga nesze 20 dni sztaroga pred oltar Marijin i prav gorecsze zmoli zdravo marijo. Dete pa vcsaszi szpregovori i právi: „Szlavna Marija“, i od tisztoga csasza je meo vu vúsztaj zmirom recsi „Zdrava Marija“ odzdaj je bio najzveszteisi szlúzsabnik Marijin. Pred vecs leti, je bila húda vojszka na Spanjszkom. Dve sztranki szta sze med szeboj vojszkovali, Karliszti i Krisztini. Karlisztom zapovednik je bio Zavala, pobozen krscsenik i velik csasztimec Marijin. Rad je molo zdravo marijo i nigdar ne zamúdo moliti angelszkoga pozdravljenja gda, je zvonilo.

Njemi szovrázsna sztránka je vdárila na njegovo vérsztvo, zazsgala njegovo hizso i odpelala obe cséréh, dvoje neduzsne dece. Gda koli szo sze razszrdili szovrázsni ki za bojiscse, szo pelali szeboj njegovo dvoje decé i szo je posztavili vprve rende armáde. Zavála je vcsaszi szpoznao blede lice szvoje decé i sze je ogibao na szovrazsnika sztrélati, dobro vidocs ka bodo od prvi krogeo zadeta njegova deca. Njegovi vojáki njemi na ocsi mecsejo málo szrcsnoszt; to ga gene; poklekne, moli zdravo marijo, zrocsi szvojo deco Mariji v obrambo, zatem pa

zapové sztreleti na szovrázsniaka, velki boj nasztáne, steri poderé doszta szovrázsniakov, drůgi pa zbezsijo z bojiscsa. Zavála sze podá vu szovrázsni tábor; tam naide doszta mrtvi i ranjeni: iscse med njimi tůdi szvojo deco pa je ne nájde. Marija je branila deco i vodila krogle, ka je ne szo zadele. Mozski, steri je deco odpelao, je lezsao na tleh z zaprtimi ocsmi i vrocса krv njemi je vrela sz prsz: deca szo pa bila szcsiszta zdrava. Zdaj poklekne ocsa, obine i pritiszne szvojo deco na prsz i pobozsno zmoli zdravo marijo; rávno tak vcsinijo njegovi vojáki.

Vojszka je scse vecs let zatém terpela i na zádnje je Zovála posztano jetnik: posztavili szo ga pred vojno szodiscse, steri szo ga obszodili kszmrti. Mirno je posz-lůsao Zavála szvojo obszodbo, szamo to je pitao gda de sztreljeni? Vecser v mráki, pol vůre pred angelszkim zvonenjom.“ njemi odgovori szodnik.

Odlocsena vůra je prisla mirno sztopa jetnik na moriscse; nezracsuno lůsztva radovedni gledovcov sze zbira na vulicaj, steri scsějo viditi, kak mira sztrasni voj-szkovodja.

Vojaki ga obkrozsijo i csákajo zapoved szvojeга csasztnika; té pa hitro pred nje sztopi i pravi. „Nasz-tavite!“ Zapoved zvršijo i szedem sztrelcov meri zaváli v szrcé. Csasztnik odpira vůszta, da pove dale zapoved: „z mrszite,“ pa vu tom hipi zazvoni angelszko pozdrav-lenje. Na Spanszkom je pa tá návada, ka vcsaszi nihajo vszako delo, gda zazvone angelszko pozdravlenje. Tak sze zgodi tůdi tů; vojáki szpůsztijo na tla půkse, csasztnik sze odkrije i Lavála poklekne vesz veszéli, da scse ednok pred szmrtjov moli. Po njegovom zglédi vcsini lůsztvo; vsze poklekne i moli zsnjim k nebeszkoj Kralici. Zvonenje potihne, Zavála sze zdigne da prime szmrtno zrno; pa v tom hipi prihája jahács, sterih z belim robcom miga i prinesze pomilosztenje. Vsze lůsztvo sze razveszeli, ár molitev je pogaszila vsze csemére. Zavála po toj zgodbi szvojo domovino zapůszti i sze poda na Francoszko. Vecs dnevov potůje pa ne vé ge bi sze sztavo, Eden vecser pride vesz trůden blůzi ednoga szamosztána. Tam szidoli széde, potpre glavo na roko i sze pita: „Kama scses iti? gé dobis pocsitek? gé te csáka grob?“ — v tisztoia hipi zazvoni angelovo pozdravlenje. Vidlo sze njemi je

ka njemi zvon prináša odgovor od G. Boga. Po dokončanoj molitvi szklonka na szamosztánszka vráta i proszi, da bi ga zéli za redovnika. Poszhlünjena je bila njegova prosnja. Bratje szo ga lübili, ár je bio oszter do szébe do drügi pa lübeznivi. Naj bole szkrbno je dvoro betezsnikom tak ka szo vecskrat proszili njegovo dvorbo i pomocs. Ednok je bio pozváni k umirajocsemi v blizsnjo krcsmo betezsnik, je bio sz csiszta szlab i zse na po na drügom szvejti. — „Zdrava Marija“ njemi zasepetá Zavála; zdaj presine mirajocsega novo zsvljenje z mládi let njemi je bio znáni te glász. „Zavala, ali szí ti?“ sze betezsnik oglászi; „Jesz szem z lasztnim telom pokrio tvoje dvoje decé vojszki, csi rávno szan bio te navarno ranjeni, rane szo sze mi zato zacelile, pa od tisztoza casza szan sze zacsao szüsiti do te vöre.“ — Szirmák zatém merje, Zavala sze pa povrné vesz ginjen v szamosztán i hváli Marijo za vsze po njoj doblene miloscse: Zdravamarija je Za váli pri zsvljenji ohranila njegovo deco stero je priporocso Mariji sztov molitvov, molitev angelszkoga pozdravljenja je njemi prineszla pomilosztenje; rávno tá molitev ga je pripelala v szamosztan i po toj molitvi je naiseo resitela szvoje dece. O kelkokrát je tüdi na tébe zse merala sztrela bozsi csemérov! da te je scse né zadela i da scse zsvivis, sze más jedino zahváliti nzá biti ednoj ali drügoj zdravoj mariji. Pozdravljaj zato pobožno sztov tak mogocsnov molitvov nebeszko Kralico.

S. J.

PREKMURSKO
MUZEJSKO
DRUŠTVO
V
MURSKI SOBOTI

Od dūsneveszti.

I.

Ka je dūsnaveszt? *Dūsnaveszt je szod nase pámeti*, steri szod nam na znánje dá, jeli kaj szlobodno csinimo, ali ne; ali pa: dūsnaveszt je szod, steri nasz opomina, je li tiszto, ka scsémo csiniti, dobro i dopüscseno, ali grehsno i prepovedano. Dūsnaveszt je z drügov recsjov *dūsno znánje*, ali *dūsno szpoznanje*; ar eta recs: *vem, veszt* — znamenüje: *znam* — *znánje*.

Dūsnaveszt je ne kaksza poszebna rüocs ali zmosz- noszt csloveka, kak na priliko pamet i szlobodna vola. Nego dūsnaveszt je edno csinenje, edno delo nase pámeti, ali nasega znánja. Csi jasz scsem kaj csiniti, te sze oglászi moja pamet ali moje znánje ino me opomina, je li to, ka zdaj scsém csiniti, dobro ali hüdo, je li dopüscseno ali prepovedano. Té glász, té szod, to opominanje moje pámeti sze zové dūsnaveszt. Itak je dūsnaveszt ne znanoszt, ali pa celo obdrzsávanje vszeh nasih duzsnoszt, nego dūsnaveszt je opominanje nase pámeti ali nasega znánja, ka zdaj eto ali ono duzsnoszt mámo. Na priliko csi jasz dobro

znam vsze duzsnoszti mojega sztána, to sze ne zové dūsnaveszt, nego to je znánje. Csi pa jasz pri vszakon csinenji szpoznam, ka je to zdaj meni duzsnoszt csiniti, ali pa, ka toga neszmem csiniti, to sze zové dūsnaveszt. Záto je veliki razlocsek med znanosztjov i med dūsnov vesztjov. Vnogi cslovek má potrebno znanoszt vu dūsevnih tugo-vánjaj, dūsneveszti pa li nema; to je: nescse naszledūvati szoda szvoje pámeti, ali opominánja szvoje dūsneveszti; i taksi sze zové nezveszti cslovek, ali cslovek brez dūsneveszti.

Dūsnaveszt je regula ali pravilo, po sterom sze moremo ravnati vu vszeh nasih csinenjaj. Iproti dūsnojveszti je nigdar ne szlobodno csiniti. Od toga viszi nase zvelicsanje jeli vszigdar poleg nase dūsneveszti csinimo. Z toga pa vszaki lehko szpozna, ka je dūsnaveszt jáko imenita, vazsna recs vu nasem zsvljenji. Itak szam jasz ne brez zroka prineszeo to recs vu ete meszecsni liszt, nego záto, ár je vszem krscsanszkim lūdem potrebno poznati to imenito i vazsno recs: dūsnaveszt.

Pravo szam, ka je dūsnaveszt regula ali pravilo ali zsnjora nasega csinenja. To telko zadene, ka stero csinenje dūsnaveszt za dobro, za dopūscseno drzsi, ono je dobro i dopūscseno; stero pa dūsnaveszt za grehsno, za prepovedano drzsi, ono je grehsno i prepovedano. Naj pa dūsnaveszt more szoditi od ednoga csinenja, jeli je ono dobro, ali ne, k tomi je potrebno, naj poznamo právde ali posztáve dobroga i hūdoga csinenja, to je: moremo znati zapovedi. Ki stere zapovedi ne pozna, on je nemre prelomiti. Na priliko ki neve té cerkvene zapovedi, ka je v pétek ne szlobodno mesza jeszti, on té zapovedi ne prelomi i tak ne vcsini greha, csi v pétek meszo jej. Na teliko nasz vészsejo zapovedi, na keliko je poznamo. Od koj cslovek neve, jeli je zapovedano, ali prepovedano, od onoga njegova dūsnaveszt nikaj ne szodi, to je: pri onom csinenji sze njegova dūsnaveszt ne oglászi. Na priliko jasz

nevem, jeli je zapovedano ali prepovedano tobák kaditi; záto csi ne kadim, to moja dšznaveszt ne drzsi za greh, pa csi kadim, to túdi ne drzsi za greh. Ali tak sze niscse nemre izgovárjati vu deszéteri h bozsih zapovedaj; ar ka je vu deszéteri h zapovedaj zapovedano, ono vszaki cslovek zná brez vcsenja, ono je vszakomi csloveki vu szrce vcepleno. Tak na priliko tovaj sze nemre sz tem izgovárjati, ka je on ne znáo szédme bozse zapovedi: „Ne kradni!“ Ar csi je on rávno nigdár nikaj ne csúo od té zapovedi, vu szvojem szrci, vu szvojoj pámeti je itak csúto, ka je krádnoti ne szlobodno. Ár naturalszke právde ali zapovedi vszaki cslovek vu szrci noszi. Afrikanszki zamorci i drúgi poganszki lúdjé túdi znájo i vszigdár szo znali, ka je krádnoti, lagati, praznúvati, csloveka vmoriti ne szlobodno. Rávno tak znájo ino szo vszigdár znali, ka je cslovek duzszen Boga postúvati, njega moliti i njemi áldove prikázati.

Dobrota ali hűdoba nasega csinenja od toga viszi, za kakse drzsi nasa dšznaveszt ono csinenje prle, kak je dovrσιμο. Stero csinenje dšznaveszt za dobro szpozna pred zvrzsensjom, ono je dobro; i stero dšznaveszt za greh szpozna pred zvrzsensjom, ono je greh. Na teliko sze nam nasa csinenja racsunajo za greh, na keliko je nasa dšznaveszt zse naprej za greh szpoznala. Ka je dšznaveszt za veliki greh szpoznala te, gda szmo csinili, ono nam je velki greh; i ka je dšznaveszt za máli greh drzsála, gda szmo csinili, ono nam je máli greh.

Csi pa szledi vékso znanoszt doszégne, na priliko vu miszijonszkih predgaj, ali pa vu dűhovnih vajaj bole szvetlo szpoznamo, steri greh je veliki i steri máli, to naszledűvajocse szpoznanje nasih sztári h grehov ne preobrné vu vékse ali ménse. Vszado nase csinenje pred Bogom tákse osztáne, za kákse je ono nasa dšznaveszt drzsála, gda szmo je csinili. — Tá pravica naj bo na tolázszbo onim, ki szo vu mladoszti i neznanoszti kákse

grehe csinili, sterih szo te ne drzsali za grehe, ali szo je pa szamo za mále grehe stimali; szledi szo pa szpoznali, ka szo táksa csinenja velki grehi. Da; velki grehi szo tisztim, steri to pred csinenjom szpoznajo. Ali steri szo ona csinenja vu mladoszti i neznanoszti za mále grehe drzsali, onim szo bili máli grehi; steri szo je pa niti za mále grehe ne drzsali, onim szo ne bili niksi grehi. I kesznejse, naszledüvajocse szpoznanje nemre teh grehov vu velke grehe preobrnoti ali povéksati. — Vnogi pobožsni krscseniki, gda kakso osztro predgo csüjejo, posebno pri miszijoni, ali pa kakso pobožsno knigo cstéjo, to miszlijo, ka szo vu kaksem dugovánji szmrtno pregrehsili, csi rávno ka szo pri tisztom csinenji niti ne miszlili na greh; i tak je njihov sztrah prázen. ar ki ne nakani greha vcsiniti, on ne vcsini greha. — Vnogi pa nemirovni posztánejo, gda sze na szpoved pripravljajo, i taksa csinenja za greh, pa escse za szmrten greh drzsijo, pri sterih szo nikaj hüdogá ne miszlili. Tá nemirnoszt je tüdi brez zroka, ar gde cslovek ne miszli na hüdo, tam ne vcsini greha.

Deca dosztakrát vcsinijo iz sále, ali po noriji kaj taksega, ka szledi, gda sztarejsi posztánejo, za szmrten greh ali pa za jáko pogübelno delo szpoznajo. Ali njim je to szamo na teliko bilo greh, na keliko szo pri csinenji za greh szpoznali; i csi szo pri tom csinenji nikaj grehsnoga ne miszlili, tak szo niksega greha ne vcsinili.

Ali zdaj obrnimo to pravico. Ki szvoje csinenje za greh, pa celo za veliki greh drzsi, gda je scsé szpuniti, on greh, pa celo szmrten greh vcsini, csi rávno ka je njegovo csinenje ne greh, ali pa szamo máli greh. Na priliko: ki to miszli, ka je na mládo szoboto meszo jeszti szmrten greh, tisztí szmrten greh vcsini, csi na mládo szoboto meszo jej; vu isztini je pa na mládo szoboto meszo jeszti niksi greh ne. — I ki je tak kaj za greh, pa escse za szmrten greh drzsao, csi on szledi szpozna, ka je ono ne greh, ali pa ne szmrten greh, to naszledü-

vajocse szpoznanje njegovga greha ne poménsa. Ar vszako csinenje sze nam na teliko racsuna za greh, na keliko szmo je mi za greh szpoznali, gda szmo je csinili. — Z toga je lahko razmeti, ka szpovednik nemre vszigdár taki odgovoriti na etakse pitanje pokornikov: „Proszim, esi je to szmrten greh?“ Szpovednik lahko pove, ka je szmrten greh; nego to, jeli je pokornik szmrten greh vesino, gda je gvüsno csinenje zvrso, to nemre na ednok odlocsiti. Ar to od toga viszi, jeli je pokornik szvoje csinenje za szmrten greh szpoznao, gda je vesino, ali ne.

(Dale.)

Vindex.

Pogibelnoszti dvoje vere zákona na hizsnike gledocs.

Ftice z pérja, csloveka pa po njegovom priáteli lahko szpoznamo. Dobri priátelje morejo meti edno szrcé, edno düso, edno volo. Med lüdmí pa to nájnotresnje priátelsztvo je zákonszko zsvilenje, stero more escse na vékso lübézen biti zozidano, kak je lübézen med decov i sztarismi. „Cslovek odsztávi ocsó i mater szvojo i pridrüzsí sze k szvojoj zseni. I bódeta dvá vu ednom teli. Zátó je zse vecs ne dvoje, nego edno telo,“ veli Jezus Krisztus. Nega mocsi na zemli, stera bi lahko na telko szpreobrnola cslovecsó pamet, volo i vsze njegovogo csütenje, kak je zákonszko zsvilenje. I to sze ob szebi razmi. Ár hizsnicje pri ednoj hizsi vküpzívajó i tak na szébe, kak na blázsensztvo szvoje decé gledocs on eden cil májó i csi márajó kaj za Bogá i vero, csi szpoznájó, ka je vera nájgvüsnesi fundament cslovecsega blázsensztva, te sze morejo szkrbeti, naj bi vu veri i szpunjávánji njénih duzsnozst ednákíva bilá. Ednáko pa nemreta vervati, ednáko sze ne za szvojo düso szkrbeti dvoje vere hizsnika. I ka bode z toga szhájalo? Obadvá ednáko

neverniva, mlácsniva posztáneta i neta málala vecs za Boga za szvojo dūso, za szvoje zvelicsanje, nego na zemli bodo iszkali szvoja nebésza, ali právoga veszeljá eti ne nájdejo, ár je zemla szkuzna dolina, vu stere nevolah nasz nájlepse trosta vera. Ali edeu na drūgoga vero sztopi i bodeta tak ednáke vere, ali pa vszaki tak szamo z polovice bode drzsao szvojo vero. Ár je rejtko, ka bi dvoje vere hizsnicje vszaki duzsnozsti szvoje vere zdrzsávao vu mirovnozsti. Zátó pred vász posztávím one pogibelnozsti, vu sterih sze dvoje vere hizsnicje vrtijo.

Zglednite sze szamo gori na krizs. Cslovece dūse cena je prelejána krv Zvelicsitela. Nájprvesi cil csloveka je, naj bi k Bogi priseo, naj bi szvojo dūso zvelicsao. Ne szmo za zemelszko sztvorjeni, nego vu zemelszkom zsvljenji szí moremo vekivecsno szpraviti.

Za zvelicsanje nam je pa vera nájbole potrēbna. Zvelicsitel nam právi; „Ki verje on sze zvelicsa; ki pa ne verje, on sze szkvari.“ Ali stera je ona vera, stera nász zvelicsa? Szamo ona edna práva vera, stero je Bog vōnazvejszto. Mi pa mocsno verjemo, ka je tá bozsa i jedino práva vera rimszko katholicsánszka; ár známo vu vszeh vremenah to poszvedocsiti, ka mi katholicsánci to verjemo i vadlūjemo, ka je vsio Jezus Krisztus i ka szo apostolje od njega csūli i prekvzeli. Mi drzsimo vero manternikov. Nasztavitel nase vere je Jezus, Szin bozsi, ne pa kaksi odszkocseni barát. Mi za glávo Materécérkvi rimszkoga pápo, szv. Petra naszlednika drzsimo, za koga sze je molo Goszpod, naj vera njegova nebi zmenkala. Mi vu veri szv. Petra naszledūjemo, szedméro szvesztv vadlūjemo i z njimi zsvívemo. Mi verjemo, ka sze vu szv. mesi ponovi-rezi prelevanja krvi Jezusov krizsni áldov ino ka je on isztinszko nazocsi vu Olt. Szvesvti, naj bi nász z szvojím lasztivním telon i krvjov hráno na zsitek vekivecsni. Mi pōleg Krisztusovoga nasztavlenja vadlūjemo vu szpovedi grehe nase i verjemo, ka sze nam nasi grehi odpūsztijo. Mi pōleg szvoje vere zsvívemo, ár dobro známo, ka je vera rezi dobrih del mrtva, i szamo zsiva vera nasz zvelicsa. Mi poszebno csasztime Mario, Mater bozso, csasztime tekáj i vsze szvéce, ár verjemo szvécov obscinsztvo, pōleg steroga nam oni pri Bogi proszijo miloscsó, rezi

stere sze zvelicsati nemremo. Mi verjemo z telom gorsztanenje, pravicsen szod vszemogocsnoga Bogá i zsitek vekivecni. To je nasa katholicsanszka vera, vu steroy scsémo mi nase zvelicsanje zadobiti.

Od Jezusa nasztávlene kath. vere sze vu vnogom locsijo krivoversztva: lütaransztva, kalvinsztva, sztaroversztva. Té krive vere sze med szebom tüdi doszta locsijo, szamo vu ednom szo glihne: vu odörjávanyi rimszkoga pápo. Odörnoszt pa nevej zidati, nego szamo rüsi. Neszrecsen Luther je tüdi szvojín naszlednikom eta pravo: „Bog naj dopuni düse vase z odörnosztjov do pápo.“ Gde je eti düh Krisztusov, ki nam to zapovedáva, naj bi escse szvoje nepriátele lübili. Jezus je szv. Petra i naszlednike njegove posztavo za fundament szvoje Materécerkvi: tak pápistvo more dobro biti, ár je ono szteber i mocs pravice, dobro pa szamo hüdi düh i njegovi naszlednicje odörjávajo. Poleg Krisztusovoga rendelüvanja nase bozse szlüzšbe szrednja piknjica je szv. mesa: lütaránam je pa to bolvansztvo. Poleg njih je szlednja vecšerja szamo znaménje, mi pa to verjemo, ka je Olt. Szvesztvo pod krühsnim kepon isztinszko szan Jezus Krisztus. Lütaranje to vesijo, ka szo popevje gorizgrüntali szpoved: mi pa ka je to szvesztvo na grehov odpüscsenje nam od Jezusa nasztávleno. Protestani pred Bogon za odörno bolvansztvo právjijo, ka mi Mario i Szvéce postüjemo: mi pa to pri Bogi prijétno nam za hasznovito pobožnoszt drzsimo.

Z toga zse lahko previdimo, ka sze na vero gledocs vu glávnih recsáh locsijo dvoje vere hizšnicje; taksa globocsina je to, stera sze ne dá tak hitro presztopiti. I zsaloszten je zse sztális onoga, ki szí tak miszli, ka na vero ne trbej tak doszta dati. Ob szebi ni lepota, ne vučsenoszt, ne bogásztvo ne vesini csloveka za blázsenoga, nego szamo vera i z vere szhájajocsa lübézen lahko dopuni csloveco düso i szrcé, stera Bogá zselejo. Nega na zemli dragsega bogásztva, kak je katholicsánszka vera, stera nasz jedino lahko zvelicsa. Za to bozsánszko vero na veke zahválni moremo biti vecsnomi Bogi. To vero obvarvati, zdrzsati more biti nasa najprvesa dužnoszt.

Ali kaksi je sztális na vero gledocs katholicsánszkoga

hizsnika vu dvoje vere zákoni? Vu jezero pogibelnosztah sze vrti. Zakaj? Zátó ár ki z drúge vere personov vu hizsni zákon sztopi, on zse z veksine za szvojo vero doszta ne mára. Csi bi taksi pobozsen vreli katholicsánszki pár zadobo, onoga példa bi njega tüdi na pobozsno zsvlenje vuzsigala, ali drúge vere hizsnika példa vszigidár na to szprávi, ka katholicsánszki hizsni pri szvojoj veri escse bole mlácsen posztáne.

Nescsem jaz praviti, ka lütaran nebi mogeo biti ráv-nok-tak veren cslovek, kak katholicsánc; szpoznám te-likájse, ka lütaranje Jezusa tüdi za Bogá i Goszpoda szvo-jega vadlújejo i molijo. Ali známo, ka je na zvelicsanje ne szamo vu ednom Bogi vervati i njega moliti potrebno, nego poleg Jezusovih zapovedah moremo njemi szlúzsiti. Katholicsánszka bozsa szlúzsba je pa vsze nácsisa, kak lütaranszka. Oni to vcsijo, ka je na zvelicsanje szamo vera potrebna, zátó szo liszt szv. Jakoba apostola z szvéto-ga pizma vözbrizali, vu sterom to sztoji ka je vera rezi dobrih del mrtva. Zátó je lütaranszka bozsa szlúzsba kak nerodno drevo; katholicsánszka pa kak rodno drevo, stero szád dobrih del prinása.

Ne szmo szplóh oszlepneni proti njim. Známo, ka je szv. Monika tüdi poganzkoga mozsá mela i dönok je vrela osztála ona vu szvojoj veri i na szlednje je na Krisztusovo vero pripelala szvojega mozsá i szvetnika je dála Matercérkvi vu szvojem szini Augustini. Ali szpitávám, gde sze zdaj znájdejo szv. Monike? I csi je sto mocsen i sztálen pri szvojoj veri, on zagvüstro z drúge vere personov ne sztopi vu hizsni zákon, ár sze scsé ognoti od one pogibelnoszti, stere sze njemi vu taksem zákoni prtijo, znajocsi: „ki lübi pogibelnoszt, on preide vu njoj.“

Pravmo, ka je lütaranszki hizsni pobozsen, dobrotiven, ka ne odörjáva szamo pápinszko vero, nego greh; ka isztinszko lübi Jezusa i postúje njegovoga zemelszko-ga namesztnika rimszkoga Ocsó; katholicsánszke vere hizsnika vero vu postenjeh drzsi, ár zná, ka szamo od prav pobozsne düse lehko vernoszt i lübézen csáka. Ali to sze retko znájde. Protestánszka vera zse poleg szvoje nature taji vsze, ka je katholicsanszko, i vu tom dühi sze lütaranszka deca goriodhránijo zse vu soláh, naj bi katholi-

csánszko Matercérkev odörjávali. Záto sze retko znájdejo z njih taksi hizsnicje, ki bi sze vu hizsnom zákoni proti katholicsanszkoj personi tak oponásali, kak szem prvlé popiszao. Ali csi bi sze glih drüge vere tiváris kaksté dosztojno oponásao proti kath. hizsniki, dönok je kath. persone veszélje ne popolno vu dvoje vere zákoni. Ar njé vküp ne zdrüzsí, nego locsi dvoja vera. Ne molita vküper; ne poszvetita ednáke szvétke, ne hodita vu ono edno cérkev, ne hodita vküp k szpovedi, k precisicsávanji, ne postüjeta navküp Bl. D. Mario i szvéce.

Hitro sze lehko zgodí, ka pri veri szlab katholicsánec, zataji szvojo vero. Prvlé pobozen i moder Salamon je szledkar bolvane postüvao za volo poganzskih zsen. Valens caszara, ki je prvlé bráno kath. vero je neverna zsena njegova na to napelala, ka je preganjati zácsao Krisztusovo vero. Vszigdír nam naj na pámeti bode Krisztusovo opominanje: „Ki zataji mené pred lüdmí, onoga jaz tüdi zatajim pred mojim nebeszkin Ocson.“ „Ka valá csloveki, csi bi glih z celin szveton ládao, düso bi szí pa szkváro?“

Kath. vera nasz szamo tak zvelicsa, csi mo poleg njé zsvieli. Ali rávnok vu tom táli nam vnoga przadeva dvoje vere zákon. Csi je ov mlácsen pri szvojoj veri, tá mlácsnoszt sze hitro zgrábi na katholicsánszkoj hizsnika. Z veksina sze pa to zgodí, ka sze drüge vere hizsnik spotári, sengari z kath. vere. Csi csiszlo moli spotári sze, ka moli Bl. D. Mario, csi njo glih ne moli, nego szamo posezbeno postüje, kak Mater bozso. Csi zajtra i vecsér rédno bogámoli, csi k mesi ide, csi sze k szpovedi pripravla, te sze z toga vöszmejé; csi sze poszti, te ga za norca drzsi. Na koj pripela vsze to dvoje vere hizsnike? Na szvájo. Gda je pa mér vu Familii drágo bogásztvo: dvoje vere hizsnicje szí tak pomágajo, ka sze z vere szpozábijo, za Bogá i szvojo düso vecs ne márajo, i szamo sze za szvecko szkrbijo. Vecsno zsvilenje pa? To drügomi senka.

Záto za nase zvelicsanje vmorjenoga Jezusa proszim sztarise, naj pázijo na szvojo deco i naj njim bránijo dvoje vere zákon, ár sze vu tom zse na zemli nika dobroga ne znájde, za nebeszko blázsensztvo gledocs je pa skodlivo. Ne dopüsztite vasoj deci z drüge vere mladéz-

nosztjov kakse notrásnje szpoznánje. Vi pa kath. mladézen, gda scséte vu hizsni zákon sztopiti, ne szpozábte sze z toga, jeli je on, koga k szvojemi zsvljenji zavézsete z dššov i szrcon pobozen katholicsánec. Imenitnese je to pitanje, kak lepota, bogásztvo. Jezus to scsé, naj bi szi ti tvoje vere pár priszkaó, naj bi tvoj zákon szpodoben bio k onoj lšbéznosztí, stera Jezusa vészse k szvojoj Materi-cérkvi, naj bi navkšp Bogi szlšzsécsi edendršgomi na zemli veszeljé vu nébi pa vecsno zsvljenje lehko pripravlala.

X. y.

Pijanoszt.

Drügi dár, steroga je cslovecsa düsa od g. Boga szprijéla drági prijateo je szlobodna vola, sterov szí nebeszko veszélje lehkó zaszlüzsimó. Ali kak szí pa zaszlüzsi zsgánjar nebésza szlobodnov volov, ka szlobodne vole celo néma, ár jo je zsganicov zapravo. Njegova je né szlobodna, liki szuznja njegovoga pijanoszti navajenoga tela ; ár je prisziljeni tiszto vcsiniti, ka telo scsé tak, kak zsvivina. I to je nájsztrasneisi naszledek pijanoszti poszebno zsganjarije, da jo naj zsmetneise zapüszti, i sze szkoro nigdár nepobolsa. Pri vszakoj szpovedi oblübi pobolsanje ; ali njegova oblüba sze nigdár ne szpuni. »Nigdar vecs,« pravi pri vszakoj szpovedi, ali hitro — zna biti scse tiszti dén je pijan.

Glédaj lüdi steri szo bili preklínjávci, kak szo zdaj krotki i pohlevni i ne csüjes nikse lagoje recsi znjüvi vüszti ; szovrázsnike glédaj steri szo vecs let v szovrázstvi zsvieli, i szo sze zmérili ; ravüzdanec sze odpové gresnomi zapelávanji ; — vszake vrszte gresnike vidis, steri szo verige szvojih grehov raztrgali, zsmeten kamen od szvojega szrca odválali, zacsnoli Bogi szlüzsi, ali zsganjavszkoga brata i pijanca bos pa med szpokorniki zsmetno naiseo, Eden csasz miloscse Bozse njemi pretecse za drüгим on pa li zmerom pijé ; sztaroszt njemi kazse v vlaszáj blízse grob, on sze pa ne boji szmrti stera sze njemi priblizsávle scseli, zmirom pije : zsalosztna szkusnja

njemi kázse neszrecsne naszledke pijanoszti za düso i telo on pa ne mára za niksi kvár, steroga je zse njemi pijanoszt naprávila; scseli zmirom pijé, tak dugó ka szmrt njegovim hüdobijam konec vcsini.

Pobožsna zsená proszi szvojega trdovrátnoga mozsá, pobožsna deca szvojega neszrecsnoga ocsó naj, bi zapüszto pijanoszt, naj bi sze zse ednok pobolsao i so k szpovedi. Ali trdovratni gresnik njim pa odgovárja. Bom zse so k szpovedi i potom nebom vecs pio. Ali gda sze pa to zgodi? pijanec pravi: »Bom zse szlédkar, zdaj je scse csasz!« Ja drági moj prijateo ali pa nevés, ka te Bog nede csakao do tisztoga tvojega »szledkar?« Kelko jih je zse tak pravilo: »szledkar bom zse!« pa tisztoga szlédkar szo sze né nigdar vcsakali, na meszto njega je prisla szmrt, po szmrti je pa bila vecsnoszt. Kelko jih je vu vecsnom pogüblenji, steri szo pobolsanje na szlédkar odlásali, pa bi sze lehko vcsaszí pobolsali, pa znábiti sze neszo steli pobolsati, gda bi sze pa radip obolsali pa je ne bilo vecs mogocse! Taksih doszta zse vecsnom ognji gori, steri szo szpevali satanszko peszem: »Bom zse szlédkar!«

Vszí pogübleni szo zseleli zvelicsati sze; vszaki je pa pokoro na szlédkar odlásao; ali tisztoga szlédkar je ne bilo nigdar i zdaj je pa zse prekeszno.

Dusni paszter pridejo k pijanci, steri je bio na szmrt-naj poszteli i szo ga nagovarjali naj bi sze szpovedao: pa je nikaj ne steo csüti od szpovedi, liki je zacsnó pripovedávati, ka vidi pekeo odpreti i v pekli doszta hüdobni zavrzsened. Pravo je: Vidim v pekli Kajfása i vsze Jezusove szovraznike, i vidim tüdi tisztí sztrásen kraj, steri je za mene pripravleni. Tisztí, ki szo bili nazocsi, szo sze presztrásali, dühovnik ga pa na szpoved nagovarjajo. Ali on pa právi. Za méne nega vecs csaszá zsvilenje pobolsati: zakaj zse szam obszojen v pekeo za vszo vecsnoszt. Pri recsáh je szirmak mro.

Da tüdi ti drági prijateo! da na ve kenebos pogübleni, te proszim, poszlühni mene, i ogibli sze pijanoszti! Ogibli sze pijanoszti krscsanszki ocsa, krscsanszka mati! krscsanszki mladénc, krscsanszka deklina, krscsanszki hlapec, krscsanszki delavec! Csi te szküsnjavec nagovarja, szpomni sze, da pijanci v peklenszkom ognji morejo sztrásno zsejo trpeti i vedno proszijo, da bi sto konec prszta vu vodo na

mocso i na njüv jezik polozso : ali njüva prosnja nede vszo sztrasto dugo vecsnoszt poszlühnjena. Da pa sztanoviten osztales, zdiavli tak dugo k Bogi za pomocs, ka bos poszlühnjeni, i szküsavanje szrečno premagas.

Pijanoszt je glávni greh.

Dragi prijáteo ! dobro premislavli, keliko hüdoga, keliko grehov v pijanoszti zsira. Premiszli, ka nega niedne zapovedi Bozse ali cerkvene, stero pijanec nebi pogoszci prelomo.

On prelomi prvo zapoved Bozso, ár v Boga ne verje ; zakaj od grdoga csemera zsganice ali preobilnoga vina je njegova vera zadüsená ; zato rad v krcsmi od szvéte vere i njeni szlüzsabnikov brezi postüvanja ali pa celo grdo govori. Ár dár szvéte vere zgübi, zato tüdi molitev zápüsztü ; gda vecsér njegova drüzsina moli, on v krcsmi Boga zsáli ; gda keszno vnocsi vinjen domo pride, sze brezi molitve na lezsiscse zvali, kak zsvincse zaszpü ; zajtra za csasza molitve scse lezsi, szlédkar pa nema csasza za molitev. Gda zajtra, opoldne i vecsér vszi dobri krcszenie preciszto Devico Marijo csaszüti, sze njemi ne lübi moliti, ar je tüdi mlacsen i nemaren za csaszüenje Matere Bozse. O kak neszrečno je pijanec brezi molitve ! Brezi molitve je cslovek, polek recsih szv. Tréze, tak kak tiszi steri je zslakom vdárjeni ; on szü sham nemre nikaj pomagati i Bog njemi tüdi ne pomaga ar ga ne proszi. Premiszli, dragi prijáteo ! ka v krcsmi govoriüo, i sze prepričas, ka pijanci pogoszci gresüo proti drügoj Bozsoj zapovedi. Csüo bos naime naj odörneise preklinjanje, zameüavanje Boga, szvecov Bozsüh, zameüavanje Bozsi zapovedi, krivo razlaganje szveti navukov i vecs drügi neszpodobni pogovorov. Premiszli ete sztrasto zgléde, i sze prepričas, kak sztrasten boga-kletnezs je pijanec !

V pondelek po szvetoga csiszla nedeli szü v krcsmi grdo zacsnoli govoriti od Boga, szvete vere i njeni szlüzsabnikov ; posebno je eden kmet izmed vszek drügiüh náj odörneise Boga preklinjao tak, ka je nisterne pivce sztrah i groza obisla. Ali Bog sze ne da zaszmrovati i neszrečnooga pijanca je roka Bozsa zadela. Komaj je grde recsi povedao, sze je zse — mrtev na tla prevrgeo i njegov obráz je na ednok csaren posztao. Vecs kak pol dneva je tak lezsao, da ga je lehko vszaki vido i niscse szü ga

je ne vüpaó v kraj szpraviti. Tüdi je niscse ne vüpaó zvoniti, da bi lüdje za njega molili. Niscse ga ne vüpaó pokopati, celo njégove najzvesztese pajdase je groza obisla, gda szo videli ocsiveszno kastigo Bozso.

Nazadnje szo mogli hlapci njegovo csarno telo zagrenoti. Glédaj krcsenik! kak dalecs zablodi pijánc, pa tüdi kak jako je bio kastigani. Premiszli ka sze je zgodilo scse vdrügoj krcsmi. Na den szv. Forjan szo meli krcsenicje proszecijo i neszli szo podobó szv. Forjana, v krcsmi szo pa pivci pili. Eden med njimi pravi: »Preszecija ide hodmo vü molit.« Drügi idejo, eden szam pijanec osztane v krcsmi i zácsne etak preklinjati: »Ka mené briga szv. Forjan?« Scse norcsari sze i pravi: »Forjan hodi pit.« Ali na ednok pa je posztanolo lagoje vréme i zácsne v njégovo hizso trészcati tak mocsno, ka sze je vsze poszlopje podrlo i pokoncsalo.

Drüгим hizsam pa, ka szo bile polek, sze nikaj ne zgodilo. Premiszli scse sztrasneisi zgled: V sztarih knihah sze cste, ka szo pivci keszno v nocs pili. Vino njim je mozge omamilo, ka szo meli doszta gresnih pogovorov. Zacsnejo potrdjavati, ka cslovek ravno tak konec zeme, kak neima sztvár naj hüjsi me njimi pravi:

»To je szleparija i norija dühovnikov, sz sterov nazs mámijo, da düsa csloveka po szmrti scse zsivi. Jesz toga ne verjem i szvojo düso za eden lagvics vina na odajo posztávím. Steri jo scsé küpiti?« Toj sztrasnoj ponüdbi sze pijánci grdo zoszmejejo i rezsijo. Pri tom hipi pa sztopi v hizso mozski vizzoke posztáve, oblecseni kak küpec. Na pitanje zakaj szo tak veszéli, sze oglaszi nezdüsnik, i právi: »Jesz szvojo düso za lagvics vina odávlem.« »Csüdüvam sze, odgovori tüjec i jo küpim. Le vino gori!« Znova zacsnejo piti: Norcsárijó i szmejejo sze; náj bole pa razhája odávec szvoje düse. Keszno vnocs právi küpec: »Csasz je ka sze razlocsímó. Prle vam pa dám edno razszodbo: Csi sto konja szí küpi, ali njemi ne ide tüdi vüzda, za stero je konj privezani?« Vszi potrdijo, ka vüzda tüdi ide szküplenim konjom. Odávec düse je prebledo i zacsno je trepetati. Küpec je bio szan satan sze zrezsi: »Dobro je. Küpo szam düso toga csloveka za teliko vina, zato je tüdi moje telo na stero je düsa navézana.« I satan sze zdigne i zgrábi pijánca z düsov i telom i ne jihva je bilo videti

nindri vecs. Zsganico pivec i vszaki pijánc : pogledni, kak neszrecsen konec tüdi tebé csáka ! Csi te satan ne zeme zshivoga, pa pocsáka, gda merjes i té tvojo düso zeme vcsaszi po szmrti, tvoje telo pa zeme na szodnji dén. Záto sze ogibli takse sztrasne neszrecse, ogiblisze pijanoszti, dokecs sze scse lahko odszlobodis.

Pijánc prelomi tüdi trétjo Bozso zapoved. On ne poszveti nedéle i zapovedani szvétkov ; zakaj ár té dnéve náj vecs grehov vcsini. Tiszti hip, gda szo drügi krcsencije pri Bozsoj szlüzsbí, i Boga molijo i szvéto Bozso recs poszlüsajo ; on v krcsmi szedi, pijé, Bogá zsáli i sze hváli, ka sze njemi ne trbé vcsiti, ár vecs zná kak vszi prédgarje ; tiszte pa za nore má i njim grde cone zmislávle, steri radi vcérkev hodijo i szvéto Bozso recs poszlüsajo. Rávno tak ga tüdi ne viditi celo leto pri precsiscsávanji, i csi tüdi prisziljeni koli vüzma ide k szpovedi, po nevrednom szvéte szakramente prime, ár sze po szpovedi nigdar ne pobolsa, i tüdi právoga pozsalüvanja i mocsne oblübe pobolsanja nema.

Pijánc ne szpunjávle strte Bozse zapovedi. Csi je ocsa kaksza szo pa njegova deca ? Ali ne szo na vékse hüdobni ? Sto je pa toga kriv ? Ali ne náj vecskrát ocsa ? Ocsa zsganice pivec má po teli i po düsi neszrecsno deco, práve bebce brezi zdrave pameti. Eden zsganice pivec je meo csetvéro decé, pa vsze bebce, szirote na düsi i na teli. Vszaki ocsa more za szvojo deco moliti ; csi je pa pijánc je preklinja. On njim more tüdi lepe zgléde dávati.

Ali deca vidijo ocsó vnedélo i szvétke pijanoga keszno domo priti, i csüjejo kak sze z máterjov preklinjata, i hitro sze preklinjati navcsijo ; sztrah Bozsi je zapüszi, hüdi düh je obszéde, i tak zrasztéjo razbojniki brezi vere i brezi Bogá. Szinovje zacsnejo ocsó naszledüvati, i posztánejo ponocsnjáki i tüdi pijánci. »Tak kak sztára ftica poje, vcsi tüdi mlade szvoje«. Ar deca vidijo, ka je ocsa Bozsim i cerkvenim zapovedam nepokoren, tüdi oni nescsejo ne njemi i né materi pokorni biti. Zopsztom je vszako materno opominanje i káranje. Cseri pijancove komaj nikelko zrasztejo, májo zse szvojo neduzsnoszt na odajo i sze vcsaszno i vecsno neszrecso pogrozijo.

Tak kak deca, rávno tak delajo tüdi hlapci i dekle, i csi je ocsa pijánc, tüdi vsza njegova drüzsina Bogá zsáli.

I sto je vszega toga kriv? Ali ne ocsa? Ka de pa ednok pri Bozsoj szodbi, gda de oszter szodnik pravo sztrasne recsi :

»Pijanec ! daj odgovor od szvojega goszpodársztva.«
Vecsni jaj de njemi té ! Csi je pa szin ali hlápec pijánc, tüdi szvoje duzsnoszti do ocsó i vértá, pa tüdi do Bogá ne szpunjávle i szí doszta szmrtni grehov na szvojo düso nakopa ; pa jaj njemi scse poszebno té csi v zákon sztopi i szam ocsa posztáne !

Kak pa pijanec peto Bozso zapoved szpunjávle ? Niscse je teliko krát ne prelomi kak rávno on. Pijanci sze za volo edne recsih, ali csi na steroga spico májó, zacse-nejo krégati, sze szkoljom ali pa znozsom napádnejo i sze tak dugo bijejo, da sto ranjeni ali celo mrtev oblezsi Pijani ocsevje gda razzsaljeni domo pridivjajo, szvoje neduzsno deco ali zseno brezi zroka napádajo, i bijejo.

Eden pijan mozs, da bi szvoje zseno umoriti mogeo, szpije kupico zsganice, da bi szvoje kricsecso veszt zadüso : pa je nemre, veszt ga scse hüdo kára. Szpije drügo kupico rávno sztoga nakanenja, pa zsené scse nemre vmoriti, veszt njemi scse toga ne püsztí. Szpije trétjo kupico zsganice, i veszt utihne, pijánc je szrcsen i zdaj buje szvoje zseno.

Sto je tüdi v nájvéksoj nevarnoszti odörni greh necsisztozsti vcsiniti, steri bi sze med krcscseniki, ki szmo k szvétoszti pozváni, nigdár imenüvati nebi szmeo ? Al ne szo rávno zsganice pivci tüdi naj hüjsi zapelivci, steri neduzsnim ovcam Jezusove csréde vszake féle senke dávlejo, njim piti kúpüjejo, pa je oszlepíjo, Jezusi odtrgajo i satani zrocshjo, ár szo taksi satanovi najemniki ? Ja právim : pijánci szo hüjsi zapelivci, kak satan szám, zakaj ár satani né pripüscseno neduzsne düse ob neduzsnoszti pripraviti, zato szí on najímle pijanca, ka nisterno csiszto neduzsno nevezsto Jezusovo oszkruni, njoj belo oblacsiloszvétoaga krszta zamázse ali celo raztrga, i jo tak csaszno i celo vecsno neszrecsno vcsini. Zaisztino, hujsi je pijanec kak szam satan. I predragi prijateo ! pogledni níkelko, kak delects je vtoj recsi pri nasz prislo.

Nigda szo bili neverniki nasi prededovje, i kak csiszto szo zsvieli, kak jako szo necsisztozst szovrázsili ! Csi je stera zsená nezvezsta posztanola, szo njoj vlaszé odrézali,

jo po nágom hrbti z sibami z hizse zbili vsze postene zszenszke céle véshi szo jo do drüge véshi naganjale i gredocs bile; z drüge véshi szo jo rávno tak do trétje véshi plodile i szploj bile tak dugo je to trpelo ka je obnemogla i mrla. Rávno tak zapelanoj deklini neszo prizaneszli; ne lepota, ne mladoszt, ne bogásztvo njoj ne pripomoglo, da bi gda mozsá dobila, V nisternom krajih szo necsisztnico na drevo privezali i sztreli. Eden oca je celo szvojo lasztivno csér zato sztrélo, ár je szvojim mladozsencom pred zdávanjom gresila.

Tak szo nasi prededovje scse neverniki, necsisztoszt szovrazsili. Gda szo pa potom krscseniki posztanoli, szo scse bole necsisztoszt szovrázsili. Vecs kak szto let je minolo i né sze je csülo, da bi vkaksoj tali sze kaksá deklina szkəm pregresila. Kak je pa zdaj! Odket pa denésnja zapelivoszt zaira? Ali sze ne glászi rávno tak dnesz dén Jezusov návuk, kak negda? Ali kaksá szád szvéte vere Jezusove je prinasz? I csi po glavnom zroki zgüblene neduzsnoszt zvedávas, ali nebos csüo odgovárjati, ka rávno po krscmej má satan szvoje lüdi, steri szpomocsjov neszrecsne zsganice neduzsne düse ob devistvo priprávlajo? Kak do zdaj povédane, rávno tak tüdi vsze drüge zapovedi Bozse i cerklene prelomi. — Ar pijanec vsze zapovedi prelomi je szam náj neszrecsneisi cslovek na szvejti i tüdi drüge vgreh zapelávla, ár csaszno i vecs no neszrecsne dela, zato proszim szdignjenimi rokámi tebé krscsanki oca i mati! krcsanszki mladénc i deklina! nigdar brezi potrebcsine v krscmo med pijance ne hodite. Pij za potrebcsino kupico zdravoga vina, csi premores csemérne zsganice pa nigdar ne kostaj, ka szvoje düse z mnogimi grdimi grehi ne zamázses. Gda te satan, tvoje hüdo pozselenje, ali lagoji pajdásje v krscmo nagovárjajo szpomni sze té, ka je mogeo Jezus Krisztus za volo odörni pijáncov na szv. krizsi zsucs i jeci piti, i nigdár njemi z zsganjarijov znova britkoga zsucsá i jecija piti ne ponüvli.

Sj.

Iz zgodovine sv. materecerkve.

Szvéti Pachomius i prvi klostri.

Szamosztanci, steri szo vucsenicje sv. Pavla i poszebno sv. Antona püscsavnika bili, szo blüzi sztanüvali eden k ovomi, nego ne szo vküper sztanüvali ino szo ne prisziljeni bili vküpnno zsvljenje z drügimi pelati, csi szo ne steli. Za vucsitela szo navadno ono — isztoga méli zebranoga, steroga modroszt szo poszlüsali, nego zvün toga i nedel-szke bozse szlüsbe szo vszaki szvoje poti meli ino szvoje navade drzsali.

Szvéti Pachomius je bio prvi, ki ja püscsavnike vu edno obsinsztvo vküper szpravo. Narodo sze je ete mozs vu gornjem Thebaisi okoli leta 292-ga por. Krisztusovom od poganszkih roditelov. Kda je Maximin caszar proti Konstantini boj zacsno, je Pachomius 20 let sztar mladenec tüdi prisziljeni bio vu boj idti. Szlüsbsa vojaska sze njemi tezska vidila, ar je ne rad so vu nevarnoszt boja. Vu Diospolis meszti szo mlade vojake vküpszpravili ino je vesili z orozsjom ladati. Ona nezadovolnoszt, stera je Pachomiuszovo szrce napunila za volo szlüsbsa sze je pomali oddignola iz njega, kda je szpoznao, kak lübeznivo szí denejo z njim i njegovimi továrisi prebivalci meszta Diospolisza. Ednoga hipa sze je zse ne mogeo vecs zadrzsati ino je opitao nisterne iz njih, zakaj szo oni k njemi, ki je tühinec vu etom meszti, tak prijázni. Oni szo njemi pa odgovorili, ka szo oni krsccenicje,

steri vu jedinom Bogi, njegovom Szini Jezusi Krisztusi verjejo ino vszakomi esloveki scsėjo dobrete szkazati za volo zsitka vekivecsnoga, steroga verjejo dobiti. To sze je Pachomiuszi* tak dopadnolo, ka je vcsaszi oblubo, ka kda boj henja, on tüdi notri sztopi vu to vero.

Zselenje Pachomiusza sze je naszkori szpunilo. Boj sze je hitro dokoncsao, on je pa so pa sze je dao okrsztiti pa je te priszkaio pobožsnoga püscsavnika Palomona od steroga osztrocse je vnoga csüo pripovedavati. Palemon ga je steo zkusati ob prvim, za to njemi je naprejdao szvoj zsitek, ar szi je miszlo, ka Pachomiusz ne bode pripraven taksega zsitka pelati. Pripovedavao njemi je, ka on szamo krüh i szol jej, olja i vina ne potrebnje, pol nocsí szv. pizsmo cste, pa dosztakrát celo nocs verosztüje. Nego Pachomiusz sze je ne zoszagao od taksega zsvljenja; sztopo je notri vu ete oszter zsitek ino vu kratkom je doszegno vekso popunoszt, kak njegov mester Palemon. Kda szta ne molila, szta z kozse obleko rédila ino tak szta sze szkrbela za szvoj vszakdenésnji zsvivezs. Ka njima je vise osztalo, szta razdelila med szziromake.

Tak szta zsvivela eden csasz nasiva püscsavnika, dokecs je ne prislo vremen, ka je Pachomiusz mogeo povrzsti szvojega düsevnoga voditela Palemona. Zgodilo sze je naime, ka je Pachomiusz ednoga dnéva szüházen pobirajocsi vu gornjem Thebaisi eden znotrasnji glasz zacsüo, steri njemi je pravo, naj szi on na onom meszti, kde je nikda *Tabenna* imenüvana vesznica sztala, meszto poiscse ino naj vküppocsáka tam one, stere Bog k njemi posle. Na to szi je on na imenüvanom meszti napravo hizso z pomocsjov Palemona, z sterim szta sze vecskrat pohodila, dokecs je Bog Palemona ne k szebi pozvao.

Po szmrtil Palemona je priseo sztaresi brat Pachomiuszov k njemi po iméni Ivan, steri je tüdi naszkori vmro. Po tom je znova priseo eden sztarec Hierakapollon po imeni, steri je doszta sztaresi bio od Pachomiusza pa sze je li z njim dao voditi ino vcsiti. Pa pomali je vszikdar vecs i vecs vucsenikov prislo k njemi tak, ka je Pachomiusz vszikdar poveksavao szvoje zidine do szvoje szmrtil, stera ga je popadnola 56 let sztaroga leta 348-ga. Vszevküper je oszmero klostrov zozidao ino je bio poglavar vecs jezér pucscsavnikov.

Ete Pachomiuszove püscsavnike za *Tabennaziote* zovémo od meszta, na sterom szo njihovi klostri szтали. Vu etih klostraj szo obrpvim vküpersztanüvali püscsavnicje ino szo sze vszi podvrgli glavnomi voditeli prvoga klostra. Predjen kloster je bio *Pabao*, ta drüga zidina, stero je zidao szv. Pachomiusz; vu tom je sztanüvao prednji szamosztanec, steroga szo vszi mogli poszlühnoti. Zvüntoga prednjega mozsa je tüdi vszaki kloster poszebi meo szvojega poglavara, steroga szo szamosztanci za oceso (apat) zvali. Dvakrat vu leti szo mogli vszi vküppridti na obsinszko szpraviscse pod voditelsztvom prednjega opáta. Tam szo mogli racsún dati vszi od zsitka szvojega ino sze zmiriti, csi je steri kaj meo proti drügomi.

Zvün etih prednjih szo bili tüdi drügi, steri szo meli rázlicsne tale vucsenikov na szkrbi, szo je vcsili, szo pazili na obleko i knige klostra. Bili szo med njimi, steri szo sze za zsivezs mogli poszkrbeti, drügi za betezsnike, trétji szo bili vratarje i t. d. Za ete poszle szo posebno vucsene zebirali, ar szo táksi vnogo poszla meli vu onom vremeni tüdi z szvetom. Bili szo med njimi teszárje, küznarje, polodelavci, krojacsjje, tkalci, vrtnarje, pekovje i za vszako potrebsino poszeбно vöodebrane persone. Do 30—40 rázlicsnih rédov szo meli med szebom, stere réde szo z literami A, B, C, it. d. imenüvali, püscsavnicje szami szo pa tüdi ne meli vecs iména med szebom, nego szo sze po muneraj zváli.

Vszaki réd je meo szvoje poszeбne tále vu klostri, kde szo bile za njé hizsicske. Vu vszakoj hizsi szo trijé sztanüvali vküper. Vszaki szamosztanec je mogeo vszaki vecsér prekdati szvoje delo voditeli szvojega réda, steri voditelje szo vszako szoboto vsza prekdali vérti hizse, vértovje pa prednjemi vérti prednje hizse, steri je te odao, ka szo domá ne potrebüvali ino sze je tüdi mogeo szkrbeti za novo nápravo i drüge potrebne sztvári za obdelanje.

Pri notrijemanji vu kloster je zse Sz. Pachomiusz tak delao, ka je vszakoga dobro szprobao prle, kak ga je gorivzéo. Ki je bio privézani vu zákoni, ali máloleten, taksega szo ne notrivzéli. Brezi dopüsztzenja sztarisov je tüdi niscse ne mogeo notriszttopiti. Za to, ki sze je notriproszo, je mogeo tecsasz odzvüna klostra sztanüvati, dokecs szo pe vsza potrebna zvedili od njega pa sze je

tam vüni mogeo szy. niszmo i pszalmuse vcsiti. Csi sze je znaislo, ka sze szlobodno gorivzeme eden taksi, onoga szo te vrátarje prekvzéi ino szo ga vcsili na regule njihovoga klostra. To je edno celo leto trpelo, vu sterom leti szo njegovo szvetszko obleko csuvali, naj bi bila pri roki, csi bi szy inacsi zmiszlo pa bi steo nazajodiditi vu szvet.

Kda je eto leto szkusnje minolo, te szo takso obleko szziromakom dali. Pri notrioblácsenjej szo ne vzeli od noviciusa niksega dára — njihovo obleko je zaman dobo od njih.

Csi je novi brat ne znao csteti, szo ga vcsili csteti ino sze je mogeo szv. piszmo na pamet vcsiti. Pri bozsoj szlüzsbu szo mogli vszikdar vszvikúper nazocsi biti, dela szo sze scse niksega poszebnoga ne vcsili, nego szo duzsni bili lüdszkim goszlom i szziromakom dvoriti, naj bi sze k poniznoszti bole privadili.

Vu drügom leti njihovoga klosterszkoga zsvilenja szo je te zacsno li locsiti na rázlicsna dela. Mogli szo tüdi vnoge poszle zvrsvati, steri szo ne meli niksega rázuma szamo záto, naj sze pamet znizi vu njih, naj ne pita zakaj, csi sto kaj zapovedáva, naj lübézen szamoga szebe trpi ino sze gizda potere vu njihovom szrci. Pa csi szo eta vsza presztali, te szo sze gorivzéi vu obsinsztvo bratov po triletnoj probi.

Vecskrát vu dnévi szo vszi vküppezváni bili zednov trobentov k molitvi i popevanji pszalmusov. Po szredaj i pétkaj szo predgo meli domá, v szoboto pa edno i v nedelo dve predg vu cérkvi, stere njim je opát drzsao. Po nedelaj szo szy pozvali dühovnike z steroga várasa, ki szo njim mesüvali, je szpovedavali i precsisztsávali — ár szo prvi szamosztanci ne bili popevje.

Szvéti Pachominsz szám tak zravnao, ar je ne steo, ka bi vu klostri eden za vékse bio, kak drügi. Pa to je zrok, ka szo sze dühovnicje szledkar, kda szo niszterni vu kloster sztopili, tüdi mogli z csiszta podvrzsti klosterszkomi rédi.

Naj eden ovoga vu pobožsnom premislavanji ne bi mesao, njim je prepovedano bilo pri deli ino jeli kaj gucsati.

Jeli szo dvakrát po dnévi: Okoli poldnéva i proti

vecséri. Sztarci i betezsnicje szo dobili vecskrát hráno. Hrána je bila proszta, nego bogsa, kak szo poszamezni pūscsávnícje meli, ar kde je vecs lūdih vkūper, tam sze more na vsze glédati, bili szo záto vnogi, ki szo sze radi posztili, ka szo szamo ednok vu dnévi jeli. Meszo i vino szo szamo sztári; betezsni dobili. Ali drūgi szo z krūha, zmocsaja, szira i zelenjá zsveli, stera szo z szoljov, oljom i jecihom bilá pripravlena.

Csi je priseo lūdszki vu kloster, szo ga prijazno goriprijéli, vrátarje szo njemi hizso i hrano dali ino szo njemi szlūzsili, dokecs sze je tam zdrzsavao.

Csi je steroga szamosztanca sto z nješovoga roda obiszkaavat priseo, je szamo z ednim drūgim navkūp szmeo k njemi idti. Rávno tak szta vszikdar dvá potūvala vkūper, csi je steri prisziljeni bio za kaksega zroka volo na szvojo domovino idti.

Csi je steri vmro, szo vszi vkūperprisli ino molili za njega. Tūdi rodbina je szlobodno prisla k szprévodi. — Rávno tak, csi je steromi kaksi blizsnji rod vmro, je tūdi szlobodno so domo z ednim továrisom na szprévod.

To je bio zacsétek klostrov i vkūpnoga sztanūvanja szamosztancov vu szv. matericérkvi. Za csasza szmrti szv. Pachomiusza je zsej vise 3000 táksih szamosztancov bilo ino za 100 let szledkar vise 50,000.

Szemen je bilo poszejano, Krisztusov navuk je rászeo vu szrcáj cslovecsansztva ino je prineszeo lepi cvet szamosztanszkoga zsvljenja na znaménje, ka szo evangeliumszki tanácsje csisztoszti, szirmastva i bogavnoszti vu szv. matericérkvi ne prázna recs, nego zsvive vretine z sterih za jezere i jezere zsitek vekivecsni zsvira.

Bassa Ivan.

Drobis.

Mir, to je ona recs, stero je vszaki zselo na szpro-
toletje. kda je celo nase drzsanje puno bilo z tem, ka sze
boj zacsinja. Mir szmo szi zseleli, mir prozili od Boga
ino vnogi szo bili med nami, steri szo bridke szkuze to-
csili, kda szo njuve lübeznive vidili idti od doma tá doli,
kde sze je meo zacsnoti boj. Zdaj pa hvalo davamo Bogi
za mir, steroga nam je podelo; hvalo njemi davamo za
to, ka je nase lübeznive nazaj pripelao szrecsno domo ino
sze veszelimo miri nasemi. Pa je eden boj, steroga eti na
domi má presztáti vszaki cslovek szam z szebom; düseven
boj je to, steri nam moti mir szrca pa nam z tem szpravla
mir zsitka vekivecsnoga. Pa ete boj za jákoszti düse, boj
proti grehi, boj proti szküsnpjavi more vszaki cslovek pe-
lati, ár szamo on bode tálnik vecsnoga mira, ki sze na
zemli dobro zná vojüvati. Pa je boj zvünesnji za katoli-
csanszke pravice, za nase sztláre juse — tüdi vu tom sze
je duzszen vszaki krscsenik na szvoje meszto posztaviti i
nepresztanoma delati, naj szv. maticerkev velka i blazsena
bode na zemli.

Vu beloju obleki je slo pétdvajszti zszenszk na premi-
nocso polnocsnico v Ameriki vu Myac zvanój obesini z
szvecsami vu rokaj med popevanjom psalmusov pokore,
ár szo vervale ednomi „szvétomi proroki,“ ki je to pro-

roküvao, ka de zdaj szveti konec. Pa szo csakale konec szveta pa je ne priseo. Kleti zse one ne bodo vecs vervale taksemi proroki, nego kleti sze jih naide drügih pét-dvajszeti kde indri na drügom kraji szveta, stere do pá drügomi „szvétomi poroki“ vervale kaj novoga — pa tak ide to po szveti vszikdar. Szvete materecérkve ne poszlühsa niscse, ali szamo malo vernih, nego csi pride odkod kaksa szvé:a baba, k onoj sze rivlejo lüdje od vszeh sztránih ino vszako lázs z njenih vüszta za szvéto pizsmo drzsijo.

Z spanjszkoga cstemo, ka je vu zacsétki novoga leta taksi vihár bio okoli Bilbao meszta, ka ne szamo vsze hajove poskodüvao na morji, nego vsze telefone pa telegrafe raztrgao, vnoge obsine z csiszta naopak zobrno ino vecs jezér lüdih zpomoro.

Z vogrszkoga szmo pa to csteli, ka szobotsko zseleznico morejo zsandárje csuvati, ár szo vnogi, ki szo pizsma nepodpizsana pizsali ravnitelsztvi zseleznice, ka jo v zrák szpravijo za toga volo, ka szo scse ne dobili placseno, ka njim za zemlo ide, po steroj prek napelana. Ovo tam gori je naturni vihér, ete drügi je pa pokvarjenoga szreca vihér, steri z krivimi navküper tüdi neduzsnim scsé skodo napraviti, ki tam potüjejo. Jezero potih mamó, po sterin szí lehko pravico iscsemo, nego po poti krivice iszkati szvojo pravico, to nancs divja zverina ne vesini, na to je szamo bozsen cslovek mogocsi.

Sparavnoszt je najbogsi fundament za zadovolno zsvljenje. Pri nasz szo lüdjé eden ovomi nevoscsceni, csi zvedijo, ka ov 100, ali dveszto korun vu poszrojilnici ma. Nemci, taljanje pa inacsi delajo.

Tak nam pisejo na priliko nemske novine, ka vu tom dvojem drzsanji velki tao lüdih jako zná sparati. Csi vecs ne, koncsi deszet, ali pet rajnskov polozsi véksi tao lüdsztva vszako leto vu kaszo pa tecszasz, ka je 50—60 sztar má kaksih 5—600 rajnskov, za stero ga zse nikák hráni do szmrta, csi ne ima doma. Pa to taksi lüdje delajo, steri z szvojega drzsanja eszi k nam pridejo cigeo ino zseleznice delat za takso ceno, za stero prinasz niscse nescse delati. Mi pa zapravlamo tak, ka ne hizse po vnogih obsinaj, stera nebi duga mela pa zato zsvivemo tak, kak csi bi peneze na ceszti goribrali. Kak dugo de to?

Na ruszuszkom sze právoszláyni (oni, ki tak zváno drzsávno ruszuszko vero májo) mesajo. Vidijo zse, ka nemrejo obdrzsati szvojih vörnih, ár lüdsztvo zandrügim sztopte vu drüge vere. Nevejo szí pomagati inacsi vu szvojem odürjavanji katolicsanszke cérkve, ka szo vöpovedali, naj sze luteranszki predgarje podpirajo, ár sze vüpajo, ka mrzla luteranszka vera ne bođe tak vlekla k szebi ujihovoga lüdsztva, kak katolicsanszka.

Zvün toga szo vöpovedali, ka vszaki, ki scsé katolicsan biti je, duzszen prle 40 dni vszaki den k szvojemi právoszlávnomi popi na návuk idti pa csi te tüdi scsé izda katolicsan posztáti, naj bode. Szamo ka kelko dús je tak mocsnih, ka bi to stirideszét-dnévno mantro presztáti mogle?

To szmo zse ednok popiszali eti, ka je láni med poljszkimi katolicsancami nova kriva vera nasztánola po ednoj zmesanoj zsenzski. To novo vero zdaj ruszi z vszov mocsjov i vnogimi penezami podpirajo, ár tak miszlijo, ka po toj poti vnogo katolicsancov zmesajo. Satan ne szpi!

Vszebina.

S. J. Zdrava Marija	129
Vindex. Od dūsneveszti	135
X. Y. Pogibelnosztí dvoje vere zákona na hizsnike gledocs	140
Pijanoszt	146
Bassa Ivan : Iz zgodovine Materecerkve,	153
Drobis.	158

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani! Vsza pizsma k
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszee.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
pláعاتi, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok pláعاتajo!**

**Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkaj na Vogrszkom.**

**Preminocse leto je osztalo nanjega 300 koron. Zdaj
zse mámo 1100 koron i interes.**